

Betka Bizjak Kotnik

Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana
betka.bk@gmail.com

Lev Pupis

Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana
levpupis@gmail.com

Črt Sojar Voglar

Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana
sojarvoglar@gmail.com

Nenad Firšt

Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana
nenad.first@celje.si

Festival in mednarodno tekmovanje EMONA 2013 (21.–27. 11. 2013)

Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Mednarodno tekmovanje mladih pihalcev EMONA (European Musicians on Air) je pod okriljem Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana ter glasbenega društva Saksophonija potekalo letos že drugič.

Letos smo tekmovanje nadgradili z mojstrskimi tečaji za klarinet, flavto in saksofon, z delavnico za saksofon za najmlajše učence ter s koncerti nagrajencev, solista J. Y. Fourmeauja in saksofonskega orkestra SOS, Zagrebškega kvarteta saksofonov in Slovenskega orkestra klarinetov. Mednarodni festival EMONA se tako spogleduje z evropskim prostorom, mladim tekmovalcem ponuja možnost nastopanja, prinaša krstne izvedbe slovenskih del in delo s priznanimi domačimi in tujimi umetniki.

Mladi glasbeniki so se predstavili z deli slovenskih skladateljev, ki so jih napisali posebej za tekmovanje. Nastalo je deset novih obveznih skladb za tekmovanje, prispevali pa so jih skladatelji, ki so ali so bili tesno povezani s Konservatorijem za glasbo in balet Ljubljana. To so Tina Mauko, Marijan Mlakar, Črt Sojar Voglar, Tomaž Habe, Peter Šavli in Nina Šenk.

Tekmovanje je ocenjevala osemčlanska mednarodna komisija. Umetniški in idejni vodja festivala EMONA je Lev Pupis, medtem ko je delavnice, seminarje in koncerte vodila Betka Bizjak Kotnik. V organizacijskem odboru EMONA so še Dejan Preši-

ček, direktor KGBL, Andrej Zupan, Jože Kregar in Oskar Laznik. V času festivala in tekmovanja so aktivno pomagali tudi vsi zaposleni na pihalnem oddelku KGBL.

Tekmovanje

Drugega mednarodnega tekmovanja EMONA 2013 se je udeležilo 137 mladih glasbenic in glasbenikov iz osmih držav, ki so tekmovali v šestih starostnih kategorijah. EMONA je tokrat vrata odprla vsem glasbenikom, ki se izobražujejo v obstoječih glasbenih ustanovah, saj smo imeli dve kategoriji za učen-



Podelitev diplom tekmovalcem

ce osnovnih glasbenih šol, dve v srednješolski konkurenci in dve kategoriji za obe akademski stopnji bolonjskega programa. Tekmovanje je potekalo v disciplinah klarinet, flavta in saksofon.

Ker želimo na tekmovanju EMONA zagotoviti najvišje standarde tudi pri ocenjevanju, je izbira kakovostne tekmovalne žirije ena izmed naših prednostnih nalog. Letos smo k sodelovanju povabili vrhunske pihalce iz tujine, ki sta jim predsedovala domača skladateljca Nina Šenk in Nenad Firšt. Žirija, ki so jo sestavljali flavtista José-Daniel Castellon (Visoka šola za glasbo Lozana, Švica) in Carlo Jans (Visoka šola za glasbo Saarbrücken, Nemčija), klarinetista Ante Grgin (Akademija za glasbo Beograd, Srbija) in Giovanni Lanzini (Srednja glasbena šola Grosseto, Italija) ter saksofonista Jean-Yves Fourmeau (Konservatorij Cergy-Pontoise, Francija) in Lars Mlekusch (Konservatorij Dunaj, Avstrija), je imela težko delo, saj je bilo tolikšno število tekmovalcev skoraj nemogoče spraviti v štiri tekmovalne dni. Takšnega odziva mladih pravzaprav nismo pričakovali, saj se jih je na tekmovanje prijavilo dvakrat toliko kot leta 2011.



Komisija 2. mednarodnega tekmovanja EMONA 2013

Vsi rezultati tekmovanja so objavljeni na spletni strani tekmovanja EMONA, v prispevku navajamo po tri najuspešnejše v vsaki kategoriji.

V prvi kategoriji do 12 let je tekmovalo 36 mladih umetnikov. Nagrade so prejeli Marton Bubreg in Bence Bubreg iz Avstrije (oba Musikschule Reutte; mentor Attila Bubreg) ter Nika Janželj iz Slovenije (KGBL; Neža Prešeren). V drugi kategoriji je pred strokovno komisijo muziciralo 32 glasbenic in glasbenikov, ki niso bili starejši od 14 let. Nagrajenci te kategorije so postali Meta Pirc (KGBL; Nataša Paklar Marković), Jurij Bregar (KGBL; Lev Pupis) in Maruša Alegro (GŠ Šentjur; Diana Štih). Tretja kategorija, v kateri je nastopalo 27 mladih glasbenikov, je bila rezervirana za tekmovalce, mlajše od 16 let. Najboljši med njimi so bili Vida Vatovec (KGBL; Betka Bizjak Kotnik), Urška Zupan (KGBL; Dušan Sodja) in Andrej Omejc (KGBL; Dejan Prešiček). V tej kategoriji moramo poudariti visoko tekmoval-

no raven, saj je bila razlika med prvo- in osmouvrščenim tekmovalcem le dobri dve točki.



Nagrajenci kategorije do 16 let



Nagrajenci kategorije do 14 let

V četrti kategoriji do 18 let se je pomerilo 22 dijakinj in dijakov, predvsem s slovenskih srednjih šol. Zmagali so Martina Strasser (KGBL; Jože Kotar), Domen Koren (KGBL; Lev Pupis) in Robert Pogorilič (KGBL; Milena Lipovšek in Irena Rovtar). Zmagovalci pete kategorije so postali Claudia Pana iz Švice (Visoka šola za glasbo Lozana; Jose-Daniel Castellon), Aljaž Kalin Kante iz Slovenije (AG Ljubljana; Jože Kotar) in Georg Palmanshofer iz Avstrije (Konservatorij Dunaj; Lars Mlekusch).



Nagrajenci akademske skupine

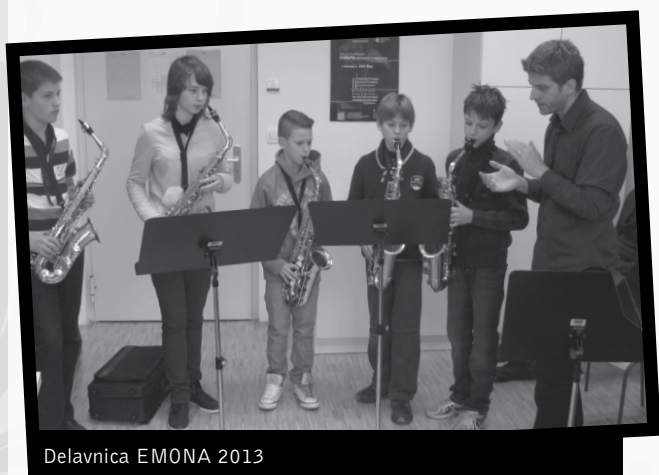
Po mnenju strokovne komisije so bili najboljši trije v najvišji akademski kategoriji Helena Macherel iz Švice (Visoka šola za glasbo Lozana; Jose Daniel Castellon), Tadayoshi Kusakabe z Japonske (Konservatorij Dunaj; Lars Mlekusch) in Hrvat Lovro Merčep (AG Zagreb; Dragan Sremec).

Tekmovanje EMONA v primerjavi z drugimi mednarodnimi tekmovanji izstopa zaradi tekmovalnega principa, saj se v eni starostni kategoriji med seboj pomerijo klarinetisti, saksofonisti in flavtisti. Na prvi pogled ima komisija sicer težje delo, vendar snovalci tekmovanja menimo, da ta sistem pozitivno vpliva na končne rezultate, saj žirija zaradi heterogenosti glasbil daje prednost iskanju posebnih glasbenih izvedb in odkrivanju novih glasbenih talentov ter bodočih umetnikov.

Lev Pupis

Delavnice, seminarji in koncerti

Delavnico, namenjeno najmlajšim saksofonistom, so vodili Betka Bizjak Kotnik, Oskar Laznik, Jovana Joka in Tjaša Perigoj (zaposleni na KGBL), Primož Fleischman (Big Band RTV Slovenija), Rok Volk (GŠ Gornja Radgona) in Petra Horvat (SGŠ Varaždin, Hrvaška). Triintrideset saksofonistov, učencev glasbenih šol iz osrednje Slovenije, z Dolenjske, Primorske, iz Prekmurja in s Hrvaške je v enodnevni delavnici nadgrajevalo klasične veščine na individualnih urah in z jazzom ter improvizacijo na skupinskih urah. Otroci so izvrstno sprejeli improvizacijo in ansambelsko igro, saj so vsi nastopili na zaključnem koncertu in odigrali nekaj taktov improvizacije.



Delavnica EMONA 2013

Ob nastopu je bilo jasno, da so ustvarjalni, motivirani, sproščeni in dovzetni za novosti ter da so sposobni pridobljeno znanje odlično realizirati na odru pred polno dvorano. Z delavnico za mlajše spodbujamo in krepimo ljubezen do glasbe, dela in poustvarjalnosti. V njej se povezujemo profesorji Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana in gostujoči učitelji iz Slovenije, mladim glasbenikom pa damo možnost, da navežejo nove stike in se spoznajo z učitelji saksofona.



Zaključni koncert udeležencev delavnice EMONA za saksofon

Mojstrski tečaji in predavanja v sklopu EMONA 2013 so pritegnili pozornost tako dijakov kot tudi študentov Akademije za glasbo v Ljubljani, ki so že perspektivni profilirani pihalci. Seminarji EMONA 2013 so potekali za saksofon (klasika in jazz), flavto in klarinet. Vodili so jih uveljavljeni predavatelji – iz Francije Jean-Yves Fourmeau (saksofon) in José-Daniel Castellon (flavta), iz Hrvaške Dragan Sremec (AG Zagreb) ter S. Nestorović (Big Band RTVH, Hrvaška; oba saksofon) in iz Srbije Ante Grgin (klarinet).

S svojo bogato ponudbo, z razpršenostjo po glasbilih in celovitim pristopom do vseh generacij ter v sodelovanju z vrhunskimi izvajalci, pedagogi, člani žirij ter umetniki, ki poučujejo na visokošolskih ustanovah doma in v tujini, želi EMONA svojim udeležencem omogočiti, da navežejo neposredne stike, izmenjajo refleksije ter vzpostavijo stike s profesorji za nadaljnje šolanje.

Pomembno je izpostaviti neposreden in hiter pretok informacij na seminarju dveh profesorjev, ki sta bila člana žirije EMONA. Seminar namreč sledi namenu, da takoj po tekmovanju ponudi osebni pristop žirantov do kandidata in konkretne napotke v praksi. Udeležilo se ga je 45 dijakov in študentov iz Slovenije, Hrvaške, Srbije, Madžarske ter Bosne in Hercegovine.

Tekmovanje EMONA 2013 smo nadgradili še s petimi večernimi koncerti s pestro ponudbo tako slovenskih del in izvajalcev kakor tudi gostov iz tujine. Tekmovalcem in gostom smo predstavili:

- koncert finalistov pete in **šeste** kategorije,
- koncert nagrajencev EMONA 2013,
- koncert saksofonskega orkestra SOS in solista J. Y. Fourmeauja: člani orkestra so uveljavljeni saksofonisti iz Hrvaške in Slovenije, ki so v svojem okolju in tudi širše že uveljavljeni pedagogi, aktivni in uspešni so tudi kot solisti, aranžerji, skladatelji, jazzovski in komorni glasbeniki;
- koncert Zagrebškega kvarteta saksofonov: kvartet sestavljajo diplomanti Akademije za glasbo Univerze v Zagrebu iz (nekdanjega) razreda prof. Josipa Nochte; ustanovili so ga leta 1989 in v isti zasedbi deluje še danes;
- koncert Slovenskega orkestra klarinetov: tridesetčlanski orkester je s peštrim program sklenil tekmovanje EMONA 2013 in utrdil namen festivala EMONA, ki postavlja smer-

nice za razvoj in pomoč mladim ustvarjalcem ter poustvarjalcem. S široko grajeno piramido želimo pritegniti veliko število najmlajših in vertikalno prikazati možnosti izobraževanja, prehode med nivoji – od osnovnega do akademskega; vse na enem mestu in v strnjem terminu. Tako dopolnjujemo in nadgrajujemo okolje za uspešen razvoj, zanimanje, refleksijo in izmenjavo mnenj med sovrstniki iz drugih okoliš.

Koncertne dejavnosti združujejo tekmovalce – od najmlajših do študentov – in vrhunske umetnike. Tako zgrajena piramida po interesnih stopnjah pomeni razpon, ki s sinergijo vseh sodelujočih zagotavlja pot proti vrhu razvoja pihal, prepoznavnost in obisk iz Slovenije, bližnje okolice in tujine ter tako celostno prispeva k koncertnemu dogajanju. Želimo, da EMONA postane prepoznaven in unikaten festival, ki je umetnostno, razvojno ter pedagoško naravnano.

Betka Bizjak Kotnik

Recenzije novih skladb za tekmovanje EMONA

Tina Mauko: *Pionirček* za klarinet in klavir. Skladba je napisana v kar najbolj jasni tridelni pesemski obliki z razširjenim prvim delom. Skladateljica si je izbrala klarinetu najbolj primerno tonaliteto, B-dur, klarinetov C-dur. Prvi del skladbe je povsem diatoničen, brez kromatičnih sprememb, čeprav je opaziti precej svobodno harmonsko gibanje. Začetna melodija se iz prvotne nizke lege postopoma dviguje in doseže svoj višek. Drugi del skladbe je v hitrejšem tempu, ki spominja na ljudski ples, kolo. Prisotni so tudi namigi na folklorno glasbeno gradivo, tako v oblikovanju melodije kot modalne harmonske zasnove. V skladbi z glasbeno obliko se ponovi osnovna melodija prvega dela v nespremenjeni obliki vse do viška, kjer se skladba tudi konča. Klavirski delež je večinoma omejen na spremljavo.

Tina Mauko: *Romanca* za saksofon in klavir. Razmeroma obsežna in bolj svobodno oblikovana skladba se začne z dvakratno predstavitvijo osnovnega motiva, ki ga skladateljica pozneje začne razvijati in v osrednjem delu skladbe tudi karakterno preoblikovati v bolj živahno glasbeno tkivo z močnejšimi ritmičnim nabojem. Skladba se nato prevesi v neki dopolnilni odsek, dokler z osnovnim motivom ne vstopi v zaključni del skladbe. Harmonsko skladba ni zvesta določeni tonaliteti – po začetnem A-duru se skladba na koncu konča v C- duru.

Tina Mauko: *Sinička* za flavto in klavir. V skladu z naslovom je ta fantazijsko oblikovana skladba polna raznovrstnih okrasov, ki se izmenjujejo s spevnimi melodičnimi linijami. Tudi ta skladba ni zvesta določeni tonaliteti: začetek je v G-duru, zaključek pa v D-duru. Vodenje harmonije ima v sredini nekaj kromatičnih sprememb, vendar sta okvirna dela večinoma diatonična.

Marijan Mlakar: *In polka style* za flavto in klavir. Čeprav je Marijan Mlakar večinoma znan kot skladatelj, ki v svoja dela pogosto vnaša številne elemente jazza, so ti elementi v skladbi za flavto in klavir precej redki. Več podobnosti najdemo z nekaterimi neoklasicističnimi skladatelji, kot sta Francis Poulenc in Sergej Prokofjev. Skladba se po izrazito ritmičnem, vendar ne preveč virtuoznem začetku v C-duru pretvori v dolg, kadenci podoben solo v flavti, ki je skoraj improvizacijskega značaja, tonaliteto povsem nevezan in skuša dati flavti precej izraznega razpona. Sledi znova ponovitev prvega dela, ki v podaljšani obliki pripelje skladbo do učinkovitega zaključka v D-duru.

Marijan Mlakar: *Saturn* za saksofon in klavir. V primerjavi s prej omenjeno skladbo je ta bistveno bolj karakteristična za Mlakarjev slog. Vendar ne gre za klasični jazz, temveč za osebno integracijo jazzovskih prvin v bolj ali manj jasno in nezapleteno tonalno glasbeno govorico sodobne klasične glasbe. Oblika skladbe tokrat ni vezana na jasno prepoznavno tridelnost ali sorodno strukturo, temveč v obliki svobodne fantazije v dveh lokih pelje melodično bogato okrašen saksofonski part skozi karakterno različna valovanja vse do umirjenega zaključka.

Marijan Mlakar: *Otroški Jok in Smeh* za klarinet in klavir. Dvostavčna skladba sledi dobesedni ilustrativnosti: začetek skladbe je v temačnem g-molu s presenetljivo preprosto rabo ritmike in harmonizacije. Melodična linija klarineta je oblikovana v širokih lokih. Sledi kratek in živahen srednji del: otrok je nekaj zagledal in se zasmel. Nato sledi variirana ponovitev prvega, žalostnega dela skladbe, tokrat v bolj gibčni podobi: kot bi otrok vneto razlagal, kaj ga je spravilo v žalost. Drugi stavek skladbe *Igra* je zgrajen na stalno ponavljajočih se motivih klavirja in klarineta – za otroka je značilno, da se rad nekaj časa igra z isto igračko in tudi isto igro. Kljub pestremu kromatičnemu gibanju je – tudi zavoljo ponavljajočega se gradiva – tudi ta stavek trdno zasidran v g-tonaliteti.

Tomaž Habe: *Tako in tako* za klarinet in klavir. Skladba je oblikovana kot nekakšna drobna tristavčna sonatina z zelo različno vsebino, kot predstavlja tudi naslov skladbe. Prvi »stavek« deluje kot uvod, ki hitro prikaže širok tonski razpon klarineta, pa tudi vrsto dinamičnih nians. Temu sledi *Allegro scherzando*, ki je ritmično preprost, vendar precej virtuozno zasnovan. Tonalno je skladba pisana zelo svobodno, brez navezanosti na neki osnovni ton. Zadnji del skladbe nosi podnaslov *Quasi tango, appassionato*, ki je harmonsko bolj osrediščen (f mol). Poudarjena je ritmična značilnost plesa s številnimi sinkopami, zelo zahtevne linije klarineta pa predstavljajo velik zalogaj za mlade inštrumentaliste.

Tomaž Habe: *Zakrite stopinje* za saksofon in klavir. Dvodelnna skladba se začne nekako obotavljajoče, svobodno, pol improvizacijsko. Saksofonski part kljub razmeroma virtuoznim figuram ostaja zadržan in bolj neizpovedan, kot bi glavnino

vsebine nosil klavir. Saksofon postane tematsko jasnejši v drugem, hitrejšem delu. Klavirski part je večinoma akordičen (kvartno-kvintne harmonije), včasih pa prevzema tudi vlogo kontrapunkta. Izleti v različne tonalitete so pogosti, tematsko gradivo pa ves čas variirano. V vmesnem odseku hitrejšega dela skladbe slišimo tudi nekaj drugačnih zvočnih efektov – raba »slap tongue« (če ga dijak obvlada) ter igranje samo na tipke. Nespremenljivi karakter ostaja skoraj do konca, ko glasba najprej izginja, obnavljajoč glavni motiv in se nato še zadnjič dinamično vzpne.

Tomaž Habe: *Želje* za flavto in klavir. Skladba se začne neka-ko premišljuje – zadržana melodična linija flavte se vije čez akordično spremljavo klavirja. Po klavirski medigri klavirja postaja karakter glasbe nekoliko okretnejši in ritmično izrazi-tejši, igra flavte pa postaja tudi bolj virtuozna, vendar ohranja svoj melodični namen. Včasih zaslišimo zabrisane elemente latinskoameriške glasbe z značilnimi harmonskimi vezavami. Glasba se umirja in približuje prvotnemu karakterju. Proti koncu se glavni motivi zgoščeno ponovijo kot izraz želje in nje-na uresničitev; glasba se konča vedro in svetli barvi D-dura.

Peter Šavli: *Floridus II* za saksofon in klavir. Skladatelj si je delo zamislil kot nekakšen svobodnjaški ples, kot je razvidno iz vsebinske oznake. Začetek zveni kot nočna glasba, precej umirjeno, večinoma v tihi dinamiki in v širokih razponih obeh glasbil. Delež saksofona je melodičen, klavirski pa dopolnjuječ z občasno rabo rahlo prepariranih zvokov ter celotonskih in poliakordičnih harmonij, kar daje skladbi dodaten skrivnostni značaj. Glasba postaja vse bolj ritmično jasna in motorična, plesno ubrana. Skladatelj ostaja zavezan atonalnosti, ki pa ohranja visoko mero dostopnosti in muzikantskega zanosa. Bogato ritmično tkanje in dinamična valovanja so značilna za srednji del skladbe, ki ostaja okreten, vendar ima večji poudarek na izmenjavajočem se valovanju akordov in pasaj obah glasbil. Vznemirljiva glasba, v kateri se poslušalec dobesedno »koplje« v zvoku. Na koncu še enkrat slišimo motorično ritmiko, ki se vsebinsko in dinamično stopnjuje do viška.

Nina Šenk: *Impetus* za saksofon in klavir. Nina Šenk pripada »drznejšim« usmeritvam v današnji umetniški glasbi. Njen *Impetus* iz leta 2006 se preizkuša v virtuoznosti in izmenjavanju strogo določenih in svobodnejših ritmičnih odsekov. Prvi od štirih stavkov je napisan v smislu solistične kadence, v kateri je vrsta različnih zvočnih potez saksofona: od standardnega zvo-ka do »slap« efekta, multifonikov, mikrotonov in igranja samo na tipke. Drugi stavek je zelo ritmičen in vodi dialog saksofona in klavirja včasih kot dve samostojni osebnosti, drugič pa se glasbili zlijeta v vsebinsko celoto. Tretji stavek je bolj umirjen, glavne poteze so saksofonski glissandi in subtilna dinamična niansiranja – saksofonist mora zelo dobro obvladati tiho igra-nje. Zadnji stavek je znova bolj motoričen, vendar karakterno drugačen od drugega stavka. Tokrat je izraznost bolj brezbržiž-

na. Značilni so ostinatni vzorci na klavirju ob ponavljajočih se pasajah saksofona v različnih registrih. Zaključni del skladbe je vse bolj okreten, vendar ne posebno dramatičen.

Črt Sojar Voglar

Skladbe Črta Sojarja Voglarja na 2. mednarodnem tekmovanju mladih pihalcev Emona 2013

Črt Sojar Voglar je eden najuspešnejših skladateljev srednje generacije. Poleg umetniškega ustvarjanja je že vrsto let vpet v pedagoški proces, kot stalnemu spremljevalcu mlajših genera-cij pa mu je blizu tudi doživljajski svet odraščajoče mladine. Za 2. mednarodno tekmovanje mladih pihalcev Emona je prispeval obvezne skladbe za vse discipline v tretji kategoriji, ki so jih izvajali tekmovalci, stari do 16 let.

Vse skladbe so ustvarjene v značilni Sojarjevi glasbeni govorici, ki jo zaznamuje pregledna forma, zanimiva in sveža motivič-na gradnja ter suvereno obvladovanje razširjenega, a še vedno funkcionalnega harmonskega okolja. Vsako skladbo pomemb-no določa karakterističen ritmični oz. plesni vzorec, ki pravilo-ma predstavlja gibalno vodilnih tem.

Tango za flavto in klavir je krstno izvedbo doživel že leta 2000, že dolgo pa je stalnica koncertnih sporedov in priljubljena skladba številnih flavtistov. Po kratkem uvodu nastopi šar-mantna osrednja tema s karakteristično ritmično epizodo. Temu sledi dramatičen, harmonsko bolj drzen del, skladbo pa efektno zaključujejo kratke reminiscence osrednjih motivov.

Šala-mala za klarinet in klavir je igriva tridelna skladba, v prvem delu zaznamovana z izrazitim, večkrat variiranim vodilnim motivom. Osrednji del uvajajo in zaključujejo razloženi akordi, lirična tema klarineta v visokem registru pa se razvija na motorični klavirski spremljavi.

Ljubljanski valček za saksofon in klavir je razgibana, oblikov-no svobodnejša skladba, ki izkorišča vso zvočnost in tehnično gibčnost solističnega instrumenta. Vsakič znova osvežena in »prebujena« vodilna motivika se izmenjuje s svobodnimi, reci-tativnimi vložki, podloženimi s statično akordično spremljavo. Atraktivni, že kar virtuozni zaključek le še utrjuje vtis izrazite koncertantne skladbe.

Privlačnost, izpovedna izvirnost, pristna muzikalnost ter ne-sporna estetska kakovost so razlogi, da so skladbe Črta Sojarja Voglarja velikokrat na koncertnih sporedih doma in v tujini. Enako »usodo« že doživljajo tudi vse omenjene skladbe.

Nenad Firšt
